

Tájékoztató a Kúria Pvf. VII. 21247/12 számú elvi jelentőségű ügyében hozott határozatáról

A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítéleti rendelkezés a 2008. május 29-én megkötött közjegyzői okiratba foglalt ingatlan fedezettel biztosított, devizában nyilvántartott jelzálog típusú kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelenségét állapította meg, mely szerint a bank a kölcsön törlesztésekor a törlesztendő összeget deviza eladási árfolyamon számolja ki. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a deviza eladási árfolyam alkalmazása nem önmagában, hanem amiatt tisztességtelen, mert a bank a kölcsön folyósításakor deviza vételi árfolyamot alkalmazott. Kifejtette, a bank deviza alapú kölcsön esetén nem bocsát devizát az adós rendelkezésére és az adós nem is devizában törleszt. Devizaértékesítés (átváltás) nem történik. Ezért a bank ellenszolgáltatás nélkül a devizakereskedelmi-adásvételi ügyletek körében alkalmazható vételi-eladási árfolyam különbözetben megjelenő devizaréshez is hozzájut. Tisztességtelen, hogy önmagában emiatt az adós eleve magasabb összegű kölcsönt köteles visszafizetni, mint amit ténylegesen részére a kölcsönadó folyósított. A szerződéses rendelkezés azért is tisztességtelen, mert nem világos, nem egyértelmű, hogy milyen megfontolásból tér el a folyósított illetve a törlesztésre került kölcsön elszámolásának módja. A másodfokú bíróság szerint akkor tisztességes a kikötés, ha a folyósítás és a törlesztés elszámolása egynemű árfolyam alkalmazásával történik. Ezért a másodfokú bíróság helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét, mely a törlesztéskor deviza vételi árfolyam alkalmazását előíró szerződéses rendelkezéseket megsemmisítette és ezen szerződési rendelkezéseket visszamenőleges hatállyal érvényessé nyilvánította akként, hogy az eladási árfolyam helyett vételi árfolyam alkalmazását írta elő a törlesztéskor is.

A bank felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a fenti szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét a bíróság nem vizsgálhatja. Kifejtette, hogy a szerződés megkötése idején hatályos Ptk. 209. § (4) bekezdését figyelemmel a Tanács 93/13/EGK irányelvében írtakra akként kell értelmezni, hogy bíróság nem vizsgálhatja a főszolgáltatást megállapító illetve a szolgáltatás ellenszolgáltatás arányát megállapító szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét, ha az világos és érthető. Megítélése szerint a bankot megillető árfolyam különbözet az ellenszolgáltatás része, a vonatkozó szerződéses rendelkezés maga világos és érthető, így az árfolyam különbözet alkalmazásának tisztességtelenségét a bíróság nem vizsgálhatja. Amennyiben mégis vizsgálhatja az nem tisztességtelen, mert egyoldalú és indokolatlan előnyt a bank számára nem biztosít.

A felperesek a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérték.

A Kúria a mai napon megtartott tárgyaláson végzést hozott és az Európai Unió Bírósága gyorsított előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezte a következő kérdésekben:

1.) A Tanács 93/13/EGK irányelv (1993. április 5.) a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről (a továbbiakban: irányelv) 4. cikk (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy külföldi pénznemben meghatározott, de ténylegesen hazai pénznemben folyósított és a fogyasztó által kizárólag hazai pénznemben törlesztendő kölcsöntartozás esetén az átváltási árfolyamokat meghatározó, egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses kikötések a „szerződés elsődleges tárgyának meghatározása” fogalma alá vonhatók-e?
Amennyiben nem, az irányelv 4. cikk (2) bekezdésének második fordulata alapján az eladási és vételi árfolyam különbsége olyan díjazásnak tekintendő-e, melynek a szolgáltatással arányban állása a tisztességtelenség szempontjából nem vizsgálható? E körben van-e jelentősége annak, hogy a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között tényleges átváltásra sor kerül?

2.) Amennyiben az irányelv 4. cikk (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a tagállami bíróság – függetlenül nemzeti jogának rendelkezésétől – az abban meghatározott szerződési feltételek tisztességtelenségét is vizsgálhatja, ha azok nem világosak és érthetőek, akkor ez utóbbi követelmény alatt azt kell-e érteni, hogy a fogyasztó számára a szerződési feltételnek önmagában nyelvtanilag kell világosnak és érthetőnek lennie, avagy ezen túlmenően a szerződési feltétel alkalmazása gazdasági indokainak, illetve a szerződés többi feltételével való kapcsolatának is világosnak és érthetőnek kell lennie?

3.) Az irányelv 6. cikk (1) bekezdését és a C-618/10. számú, Banco Espanol ügyben hozott ítélet 73. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben alkalmazott általános szerződési feltétel tisztességtelen rendelkezésének érvénytelenségét a tagállami bíróság az adott szerződési feltétel módosításával, kiegészítésével a fogyasztó javára akkor sem szüntetheti meg, ha egyébként a rendelkezés elhagyása esetén a megmaradt szerződési rendelkezések alapján a szerződés nem teljesíthető? E körben van-e jelentősége annak, hogy a nemzeti jog tartalmaz-e olyan diszpozitív szabályt, amely az érvénytelen rendelkezés hiányában az adott jogkérdést szabályozza?

A Kúria az előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig a felülvizsgálati eljárás tárgyalását felfüggesztette.

Budapest, 2013. január 15.

a Kúria Sajtótitkársága